

Les últimes lletres

Oh, temps traïdor

NEUS COROMINAS

El secret mirall de la memòria.

Ripoll, 2003.

218 pàgines.

«Estimat/da lector/a: reflexionem sobre el pas del temps com a creador de la memòria, fem-ho a través de noranta-quatre sonets i tres poemes afegits, més llargs, a manera de síntesi d'una poètica que ressonarà durant tot un llarg camí. Haurem de mirar enrere, des de la distància dels anys viscuts, podrem fer ús del "secret mirall de la memòria", a voltes deformat a voltes fidel evocador. De ben segur que ens sentirem ferits i potser, fins i tot, desesperats davant la impossibilitat de recuperar el passat: "al final del camí, la tarda feble / humilia l'orgull, / ens mostra que el passat no tornarà"».

Aquest podria ser el missatge o, millor dit, la invitació que Neus Corominas envia al lector que vol navegar pel seu mar de poemes. Una invitació mancada de sentit si ens l'oferís un poeta massa jove, pobre de vivències i de records, però plena d'encerts i d'ensenyances en una autora que recull la seva experiència vital des de la distància i amb plena consciència del dolor que provoca tot record, però també de la necessitat vital de tornar al passat abans que aquest acabi per fer-nos desaparèixer; com diu ella mateixa: «és l'hora de l'absència i del record / del temps obscur».

El secret mirall de la memòria és el viatge retrospectiu d'una veu poètica que es fa a la mar conscient del seu naufragi immediat i amb la seguretat de trobar-se amb altres naus, antics amors, que no li permetran un plàcid retorn. En aquesta «mar silent», sempre travessada al cap tard o ja entrada la «nit», la veu poètica, dirigida per l'«atzar» i envoltada de sirenes, retroba vells amors i records plaents. Però es tracta d'un viatge dur, ple d'enyorança i de dolor, on la passió i l'ansia prohibeixen anar més enllà de la trista evocació, i el «temps traïdor s'ho endrà tot: l'amor, la lluna i l'estel».

«Recorrerem un llarg camí que acabarà quan "es fonderà l'alè amb un sospir sonor, quan, ara sí, encetarem la vida que ja no tindrà fi". Arribarem a port sense forces per continuar, però amb la ment serena, amb la pau inte-

rior, amb la sang purificada. Arribarem a port amb la felicitat dels records evocats i per fi tocarem amb mà tremolosa el cel: "serà el nostre palau un cel per acollir-nos, / com un conte de fades no existirà el dolor; / i enllà dels nostres noms, en el llindar dels somnis, / serem invulnerables sagetes de l'amor"».

Albert Carol Bruguera

Instants de vidre

ISABEL OLIVA I PRAT

Fil de vidre.

VI Premi Alella a Maria Oleart.

Col·lecció Poesia, 7. La Comarcal Edicions.

Argentona, 2003. 76 pàgines.

L'instant de l'àngel.

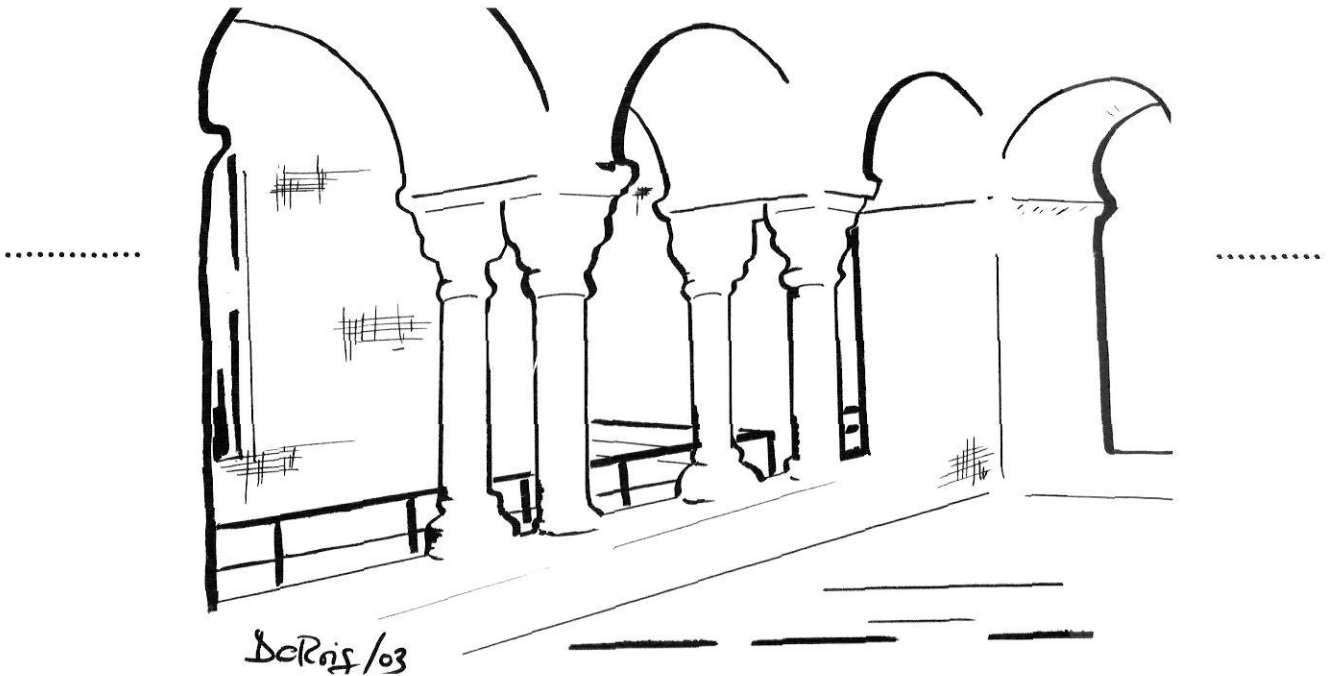
Col·lecció Terra de Pas.

CCG Edicions.

Girona, 2003. 69 pàgines.

En poc temps, i malgrat ser una àvia amatent i feliçment jubilada, Isabel Oliva s'ha convertit en una de les joves –llegiu-hi també noves– promeses de la poesia en català feta a Girona. Des que va quedar finalista al Premi Rosa Leveroni de Cadaqués l'any 2000, la seva obra poètica ha crescut de manera regular i intensa fins a la tardor d'enguany, en què hem pogut trobar a les llibreries, gairebé de costat i amb les pàgines encara tèbies, els seus dos darrers llibres: *Fil de vidre* i *L'instant de l'àngel*. Amb el primer va obtenir el VI Premi Alella a Maria Oleart el 2002 i amb el segon ha confirmat la consistència i solidesa de la seva veu.

Fil de vidre –format per quaranta poemes agrupats en tres seccions, «Fil de vidre», «Pedra callada» i «L'instant d'un adéu»– destaca per la seva contenció expressiva, per la depuració, pel despullament retòric fins arribar a «la pura essència, / la nuesa d'una mínima paraula». Les reflexions sobre l'acte creador, sobre el fet d'escriure, s'alternen amb les meditacions sobre el temps, passat però també present, i la vida provocades per objectes quotidians, antics i artístics –alambí, sínia, àmfora, diapasó, zoòtrop i nombrosos

rellotges—, per músiques diverses —ja sigui la de les notes ben acordades d'una cançó per anar a dormir de Brahms o bé la provocada pel vent—, pel vol lleuger d'unes orenetes o l'impossible d'un ocell de paper. I s'alternen, també, amb l'intent reeixit de compartir la inefable experiència del silenci com a espai necessari per on la ment pugui passejar els seus miralls i recollir emocions, sentiments i records. Les sentides evocacions dels éssers estimats absents —«El teu nom», «Els absents»— acompanyen, i en certa manera justifiquen, la constatació de la petitesa de l'individu davant l'eternitat del temps i del món, el desig d'esdevenir-ne una part ínfima, «Ser un instant l'onada que trenca a la platja». Amb aquest llibre, Isabel Oliva ens demostra que, passat pel sedàs de l'elaboració artística, qualsevol «tros de vida diària» és susceptible d'esdevenir poesia.

L'instant de l'àngel —format per cinquanta-quatre poemes agrupats en quatre seccions: «L'instant de l'àngel», «Hora de canonges», «Un pont sobre l'areny» i «A la recerca del temps»— ha estat concebut com un homenatge de l'autora a la seva ciutat natal. I és ben cert que ens hi podem passejar i omplir amb els seus mots les estones de descans davant d'un vitrall, després de l'ascensió d'uns quants esglaons o abocats al lent fluir de les aigües de l'Onyar. I és per això que alguns dels seus poemes —«Carrer de l'Escola Pia», «L'hora blava» o «Escala de la Pera», per exemple— hauran de figurar, al costat dels de Narcís Comadira, M. Rosa Font o Salvador Sunyer, a les noves edicions, o a les *addenda*, del molt interessant i útil *Atlas literari de les terres de Girona* publicat enguany per la Diputació. Però si no anéssim —perquè l'autora ens hi porta sovint— més enllà ens quedaríem només en les belles imatges de l'anècdota circumstancial, del pretext. Els carrers i els jardins de Girona són, com un quadre de Mela Mutermilch o un preludi de Bach, el punt de partença de reflexions més universals sobre el temps, els records o la fugacitat de la vida. La

memòria, ens diu Isabel Oliva, està feta de petits instants viscuts intensament i recordats amb emoció, d'aparença fràgil i trencadissa —«el frèvol instant fugaç» de Ràfols-Casamada—, però prou resistents per peirndurar en el temps: el so d'una rutlla baixant per la Força, l'olor de l'alfàbrega, la blanca flor de les acàcies. «Potser mo és el temps / qui ens mesura les hores / sinó l'instant de llum / que es fa vidre dins l'aigua», ens diu l'autora. No són les busques d'un rellotge allò que ens fa ser conscients del pas del temps sinó l'encadenament de fràgils i sentits instants que es fan sòlids dins nostre. La felicitat, que potser mai no serà completa, l'hem de cercar en les petites coses viscudes i recordades: en el batec d'una ala, el so d'una campana o la fredor d'una pedra. L'àngel del títol i la portada no és cap àngel concret —de la Catedral o de les Monges Blanques— sinó el portador d'aquest missatge. Expressat, d'altra banda, amb paraules senzilles i quotidianes, amb frases despullades d'enfarfegaments retòrics, amb llibertat mètrica, com a *Fil de vidre*.

De fet, podríem dir que aquests dos llibres en són un de sol, i no ens ha d'estranyar, doncs, que algun poema —*El bou d'or*, per exemple— aparegui en ambdós reculls. Com tampoc que algunes imatges anunciïn el segon —com «els instants eters de les nostres vides» o «l'instant breu d'una ala» de *Fil de vidre*— o recordin el primer, com l'instant de llum fet vidre de *L'instant de l'àngel*.

Algú que ara no recordo va dir que escrivim poesia perquè sabem que hem de morir. I que allò que ens cal és viure el present i reviure els moments dolços del passat, afegiria jo. Isabel Oliva té la rara habilitat de comunicar-nos tot això amb paraules i emocions fàcilment compartibles. Només ens resta esperar que el futur li proporcioni molts més instants d'aquesta mena i que vulgui seguir compartint-los amb nosaltres.